

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .		
Egy hónap	Egy hónap		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A katonai büntelésekről.

Irta: **dr. Bakonyi Samu** országos képviselő.

Megtörtént hát az a csoda, hogy ennek az ugynevezett monarchiának egyik „alkotmányos” testületében le-szavaztak egy minisztert, még pedig azt a minisztert, akinek a kedvéért tulajdonképpen ehhez a mi egész alkotmányosdi játékhöz valamennyire jó arcot tudnak vágni Bécsben: le-szavazták a cs. és kir. hadügyminisztert. Leszavazták az osztrák delegációban olyan kérdésben, amelynek helyes megoldásától függ az emberkinzásnak a hadseregből való kiküszöbölése. A magyar törvényhozás nagyra van a maga szabadelvűségével. Az uralkodó többség a liberalizmust egyenesen kisajátította magának. A szabadelvűségnek szerintem legegységesebb kötelessége az emberszeretet szakadatlan munkálkodása. Merész dolog volna azt állítani, hogy annak az állapotnak a megtürése, melyben a legsúlyosabb állampolgári terheket viselő embereket a haladás e fényes századában a legkegyetlenebb testi kinzásokkal brutális előjárók büntetlenül sanyargathatják: ezzel a kötelességgel s így a szabadelvű politikával is nagyon összeegyeztethető volna.

Az osztrák törvényhozás delegációjának az a tagja, aki a maga és pártja számára a szabadelvűség legbecesebb tartalmának érvényesülése körül elévülhetlen érdemet szerzett: dr. Conci conservatív politikus, de azért a munkájáért lelkéből üdvözölheti őt a szabadelvűség minden igaz barátja.

Mert amit neki sikerült megostromolni, az a legsötétebb középkor egyik borzalmas rablójára. A hadseregnek ma érvényben levő büntetési rendszerre csak arra való, hogy a katonának emberi méltóságát megrabolja, önére tét megemmisítse. A magyar honvédelmi miniszter tárcájának idei tárgyalása alkalmával, az ellenzék szónokainak odavágtá, hogy a magyarnak fegyelem kell. Hogy a magyar ember jó katona, arról a dicsőséges 48—49-iki harcokon kívül ugyancsak élő bizonyosságot tehet a Habsburg dynastia. Hogy a jó katonának a fegyelmet meg kell őriznie, azt senki sem vonja kétségbe. De ha a magyarnak minden háborúja a ragyogó hadi tettek száz meg ezer példájával bizonyítja, hogy a magyar jó katona: nem szorul bizonyításra, hogy a katonai fegyelem értékét is ösméri és megbecsüli.

Hösi tettekre pedig bizonyosan nem a deres, nem a kurtavas, nem

a kikötés indította a magyart. Harczba vitte a szabadság védelme és bizony éppen nem ritkábban — jámbor hűsége. Szóval nem a fegyelmi büntetések elrettentő hatása, hanem erkölcsi tényezők. Ezeknek a fokozása volna az okos, az emberszerető hadügyi kormányzat legfőbb feladata. Ezt a feladatot pedig a mai rendszer nem szolgálja, hanem megcsufolja. Olvassuk el csak a katonai öngyilkosságok statisztikáját. A számoknak lelkük van, s ez a lélek tiszték és altiszték lelkeltensége miatt kiált az égre.

Hiszen minden tilalom ellenére lépten-nyomon nem azt tapasztaljuk-e, hogy nálunk ugyszólván a kiképzésnek is egyik eszköze a legvadabb testi bántalmazás. Nem is lehet rajta csodálkozni, ha a durvaság és kegyetlenség szellemét nem lehet a felebbvalók és előjárók bánásmódjából kiirtani. Hiszen amit ők per abusum követnek el, a büntetési rendszer szelleméből veszik. Ösmertem olyan kapitányt, a kinek minden vasárnapi rapporton kötelesség volt a napos káplár jelentést tenni, hogy a század suszterjét kiköttette. Tudniillik nem volt olyan hét, hogy valamelyik bakkancs-talpon hiba né esett volna. Ezért természetesen a suszter volt a felelős és egyszer s minden-

Nagy halak és kis halak.

Irta: **Juhani Aho.**

Az ég tiszta és kék, kék és nyugodt a tenger is. Itt-ott gyenge hullámok vernek habfodrot felszínén s gyenge loccsanás hallatszik a sziklák tövében, mintha álmában sóhajtaná a tenger, mert a tenger soha sem alszik, anélkül, hogy ne álmodna s sohasem pihen . . .

Alig észrevehetően folyik el egy tengeri áramlat a kiigró sziklaszirt közelében; körül csókolja lassu folyásával, mert megszűröl jó s messze folyik. Ma erre veszi útját, holnap mar irányt változtat, senki sem tudja honnét jó, hová folyik. Célja nincs, útja sincs!

A part mentén sekély viz borítja a barna talajt, de odébb már magas sziklaszirtek kapaszkodnak ki a vízből.

Közel a víz felszínéhez az árammal ellenkező irányban vonul egy kis csapat. Apró halacska verődtek össze, uszások gyenge rezgést barázdál a víz felszínére. Alattuk a mérhetetlen mélység, felettük a kék ég. Se vége se hossza a különös rajnak. Körül uszszak a sziklákat, felkeresik apró ödüt s azután vonulnak tovább. Hon-

nét jönnek s hova vezet utjuk? Vezetőjük nincs, nem ösmérik a célt, amely felé utirányuk vezet, egy céljuk van csupán — az összetartás!

Százezrekre tehető a számuk, de egyetlen egy sem marad el közülök, egy pillanatra sem változtatják meg irányukat, amely mintha örök idők óta változatlanul ugyanaz maradna.

Mintha egy kolosszális élő teremtes volna a százezernyi kis állatka, amint így együtt vannak.

De lejjebb a víz mélyén leskelődik a sóvár csuka a többi tengeri rabló társaságában.

Arany s biborszínben fénylik pikkelyük, mint a harcos vértete, uszószárnyaik mint a zászlók lebegnek, szűrös tüske borítja hátukat s hegyes fogakat mutogatnak zsákmányolás közben. A kövek mögé bujva várják áldozatokat: villogó szemekkel, tágira nyitott szájukkal vetik rá magukat a kis halakra. Ők a tenger hatalmas urai, övéké a sok apró hal, a sok jóízű falat.

A nagy csapat észre sem veszi a pusztítást, amelyet a körülök settenkedő rablók okoznak. Mintha semmi sem történt volna, folytatják tovább utukat. Észre sem

veszik az ellenséget, de nem is igyekeznek utokból kitérni. A támadások, a sok pusztító kárt nem tehet a nagy csapatban, uszásokat semmi fel nem tartóztatja. Egy-egy áldozat magasan feldobja magát a vízből, loccsanás hallatszik utána, de az egy testnek látszó csapat vonult tovább, mintha mi sem történt volna. Irányukban a legesekélyebb eltérés sem észlelhető a támadások után. Csupán az áramlat gyorsasága befolyásolja utjokat.

És így van ez valóban. A nagy hal kénytelen a kis halat követni; a hatalmas kénytelen alattvalója után uszni, hogy megélhessen. A kis halak zavartalanul megtartják utirányukat, a nagy halak kénytelenek őket követni.

A kis halak — a nép, a nagy halak — a hatalmasok az elnyomóik. De ki állítja, hogy a nagyok és erősek egyszersmind hatalmasok is és a kicsinyek és jelentéktelenek a gyengék, hogy a nagyok vezetik a kicsinyeket és hogy az erősek írják a törvényeket a gyengék számára?

korra kiszabott büntetése volt a vasárnap-i kikötés.

Nem elég már a katonai büntető törvényes perrendtartás reformját sürgetni. Alaposan hozzá kell látni a munkához a katonai fegyelmi büntetések szabályozásának kérdésében is. Ki kell irtanunk a t e s t i b á n t a l m a z á s o k jellegével bíró minden büntetést, mely nem javító hatású megtorlás, csak megalázó kegyetlenség. A vásott gyermekket veréssel lehet legkevésbé jó utra téríteni. A felnőtt ember önérzete még inkább dacczà duzzad, vagy még a mi ennél is rosszabb — összeomlik. A deres után el kell törölnünk a többi testi büntetést is, mert jó katona csak önérzetes ember lehet. Követeljük tehát az emberi méltóság megbecsülését azok irányában, kiket embertársaink és a haza védelmére köteleztünk.

Debreczen város zárószámadása az 1726. évről.

Mikor a kistemplom épült.

— Különös tekintettel az egyházi és iskolai kiadásokra. —

Közl: **Zoltai Lajos.**

I.

Közel száz nyomtatott ivre terjedő vasikos füzetben jelentek meg nem rég Debreczen sz. kir. város házipénztárának s az ebben kezelt alapoknak 1901. évi zárószámadásai. Magának a házipénztárnak 3.925.893 korona a rendes, rendkívüli és átmeneti bevétele, — 3.925.560 korona az összes kiadása. Negyvenkét alapítványnál és alapnál pedig 4.103.849 korona bevétellel szemben 735.180 kor. kiadást és 3.368.669 korona maradványt mutatnak fel e számadások.

Egészen véletlenül kerültek a kezembe Debreczen 1726. 1733. 1737. évbéli perceptorainak generális számadásai. Néhány lapra terjedő vekonyka írott füzetek ezek. Talán fölösleges mondanom is, hogy a mostani háztartásunk milliós tételei mellett, nagyon eltörpülnek e régi számadások szerény összességei. Például ma Szoboszló is nagyobb budget-vel dolgozik s Debreczennek csak egy birtoka is magában: az ohati pusztá többet jövedelmez most, mint amennyi bevétele volt akkor az adókkal együtt.

Mert ime 1726-ban az összes bevételek 52.008 frtra rugtak, a kiadások pedig 51.504 frtot tettek. Négy milliót közelítő bevétel, ugyanannyi kiadás 1901.-ben; — 50.000 frt. körüli bevétel s ugyanannyi kiadás 1726-ban; kell-e ennél kézzel foghatóbb módon feltüntetni azt az óriás átalakulást, mondjuk fejlődést, amelyet ihol csak Debreczen városa is 175 év alatt a gazdasági s az ezzel össze függő társadalmi, kulturális élet terén elő mutathat?

Egyfelől az igényeknek, szükségleteknek, másfelől az erő- és jövedelmi forrásoknak mekkora szaporodását és növekedését, általában a viszonyoknak minő változását követelte az, hogy egy város kétszáz év előtti és mai háztartásában is ilyen óriási különbség álljon elő?

De térjünk át a régi dolgokra, mikről szólni, most épen alkalomszerű. Csupán az 1726. évi számadások rövid ismertetésére szorítkozom, amelyeket tekintetes Baranyi Mihály uram főbíróóságában Váci János és Barak István ordinarius perceptorok a ne-

mes város bevételeiről és kiadásairól vezettek.

Mint már említém, Debreczennek ezen évbéli bevételei 52008 frtra mentek. De a számadás nem abban a modern formában készült, amit ma Roncsik főszámvevő ur használ. Mert hogy egyebet ne említsek, a rendes és rendkívüli bevételek, kiadások nincsennek egymástól elkülönítetten kimutatva, valamint a rovatok csoportosítása is egészen más volt akkor, amit az is okozott, hogy kisebb vala a jövedelmi források száma s kevesebb a város miot hatóság feladata.

A bevételek főbb tételei ezek:

Előző évi maradvány és némely elkészített bevételek (szék és bor haszna, földberek stb) 2605 frt. 77 kr. Bor haszna 9005 frt. 26 kr. Boltberek, sátorhely pénzek 1784 frt. 58 kr. Vám és helypénzek 4615 frt. 06 kr. Ser haszna 1756 frt. 41 kr. Vásárpénz 468 frt. 88 kr. Felsőjárás adópénzek 11222 frt. 55 kr. Alsó járási adópénzek 10445 frt. 78 kr. Egett bor ára 3887 frt. 30 kr. Bucs Mihálytól kölcsön pénz 2400 frt. Patika haszna 402 frt. 51 kr. Szék haszna 532 frt. 42 kr. Tipographia (könyvnyomda) haszna 679 frt. 02 kr. Alsó járási földberek 279 frt. 06 kr. Felső Járás földberek 30 frt. 58 kr. Restantiarius uraktul 962 frt. 29 kr. Taxa pénzek: sámsoniaktul 63 frt. 94 kr. Taxa pénzek szovátiaktul 60 frt. 60 kr. Legatumok (kegyes hagyományok, adományok) 751 frt. 85 kr. Erdőn lévő fűbér 54 frt. 30 kr. Summa totius perceptionis 52008 frt. 24 kr.

A kiadásokat pedig ekként sorakoztatták egymás mellé:

Benlévő militia (katonaság) részéről: 5903 frt 16 kr. A nemes váradi cassaban lévő administratio: 8580 frt. Hadi fő Commissarius Kiczing uramnak 4502 frt 73 kr.¹ Bécsi, posoni és kassai expedíciókra (utakra) 857 frt 80 kr. Ismét ezen és más utakra, kassai Census fejében, küldöttségek által felvett rövid lejáratú kölcsönök kifizetésére 1916 frt 08 kr. Kölcsönök kamatai, egri pacata (az egri érsek javára egyességileg fizetett dezma váltás) vegyes tartozások 3856 frt 60 kr. Biró, főrmender, 12 tanácsnok és 4 nótarius salariuma 2844 frt 90 kor.² Praedicatorok, professorok, kántorok salariuma 1909 frt 80 kr.³ Külső és belső officialis uréknak, N. Curator uraknak 1832 frt 17 kr.⁴ Város szolgáinak conventiója 806 frt 22 kr. Collegiumban lévő praceptoroknak, egyéb collegiumbeli alkalmazottaknak stb. 676 frt 70 kr. Annonarius uréknak (város magtára) gondnokainak 990 frt 80 kr. Académiába menő ifjaknak és más instansoknak, ekklesiáknak, iskoláknak, kolduló barátoknak 433 frt 94 kr. Mesterembereknek való fizetés 8767 frt 86 kr.⁵ Házak és fundusok ára 4090 frt 98 kr. Discretióban (ajándékul) vásárlott borok (rendesen tokaji asszu) ára 408 frt 20 kr. Aprólékos költségek 2816 frt 91 kr. Diurnumok (napí díjak) 309 frt 80 kr. Két debreczeni polgár javára 1711-ből fennmaradt tartozás 760 frt. Summa summarum erogatorum 51.504 frt 65 kr. Öt száz forintot, mint maradvék pénzt pedig leolvasshattak az 1727. évbéli perceptoroknak

¹ A katonaság tartása tehát összesen 18,985 frt 89 kr. pénzzel terhelte a várost.

² A bíróknak, egyuttal mint senatoroknak is 480, egy tanácsnoknak 120, a 4 notariusnak 660 frt fizetés járt.

³ Lelkészek és tanárok fejenként 220 frt, ezenkívül bor, fa, gabnamű deputatumot és ingyen lakást kaptak. A kántorok fizetése 90 frt volt; az ispotályi kántort 2 pár csizmára is érdemesítették.

⁴ Köztük: árva leánykák schola mestereinek 70 frt 19 kr.

⁵ E nagy kiadást az új (mai kis) templom építése magyarázza meg.

(Folyt. köv.)

Városunk bajairól.

II. Közérkölciség.

A puritán Debreczen rég eljátszotta jogát e szép jelzőre, annyira el, hogy már-már lépéseket kell tennünk városunk társadalmának felrázására, hogy feltartóztassuk a sikamlós lejtőn, melyre jutott.

Tudom én azt jól, tudja azt mindenki, hogy ama kegyetlen szigorú erkölcsbíró ítéletek, melyekről levéltáraink regéinek, idejüket multák és szigorú zár alatt várják el-sárgult foliánsokban az enyészetet; de azért nem lehet eléggé méltányolni, ha néha-néha egy-egy hivatott toll fel-fellebbenti azoknak minden időkre mementóként ható rigorozus erkölcsi felfogását. Azokból okulni, azokon gondolkodni éppen a mai korunk nagy okaván. Régi jó nemes elődeinknek nem állottak szolgálatára dus fizetésű hivatalnok-sereg, nagyszámu tekintélyes orvosok karok és szervezett nagy rendőri apparátusok, melyekre ebbeli gondjaikat is hárihatnák; de sőt egyházi, iskolai szervezetük sem volt oly rendezett, mint ma: ők tehát maguk saját puritán eszjárásukkal óvták, védtek a közérkölciséget és valljuk be jól, eredményesen, sőt példányszerűen.

Ők szerezték városunknak ama dicső jelzőjét, melyet mi epigon utódok minden drága rendszereinkkel, sőt dacczara következetesen tépázunk. Tegyük mi feladatunkká, hogy legalább a mennyire a kor szelleme, a modern irány megengedi, igyekezzünk lépést tartani a művelt nyugattal és ne sülyedjünk egyik (megengedhető) szélsőségből a másik (fertelmes) szélsőségre.

A 19-ik század nagy és dicső evolúciói bizonyos szabadabb, lazább gondolkodást is involvált erkölcsi tekintetben egyéb szabad eszméi között; de hát melyik nemes eseménynek nincsenek fattyu hajtásai? Hát nyessük le gonddal, szeretettel, nemes hivatását szerető gondos kertész módjára és háriítsuk el a káros befolyását.

A mai anyagias (materialistikus) korban — belátom — bajos ideális eszméknek híveket szerezni; de en arra nem is vállalkozom, hanem tisztán a mindennapi élet, a közszükséglet által felvetett társadalmi ferdeségek kiirtását sürgetném, mindenkor tekintettel azok eredendő okára.

Igy kezdem én mindjárt a prostitutio ügyével. Szükséges rossz, társadalmi berendezkedésünknek ma már mellőzhetlen kelleke, tehát megsemmisíteni nem lehet, csak rendezni kell.

Az állandó hadseregek tartása és fokozott fejlesztése, a tudományos pályák folytonos fokozott megnehezítése és végül a mai sivar anyagot viszonyok között amugy is megnehezített családalapítás a prostitutiót sajnos nélkülözhetlenné teszik; tehát nekünk is itt csak annak rendezése, kellő elfogadható mederben tartása válik feladatunkká. Mi is, miként a művelt nyugat, kell hogy tisztában legyünk avval az elvvel, miszerint a prostitutiót ma már üldözni nem, — csupán szabályozni, rendezni lehet és szabad. Ez elvből kiindulva a művelt nyugat minden igyekezete a prostituáltak felügyeletére és vizsgálatára irányul, és ez okból a mint az érvek sulya erre vagy amarra lebbenti a mér eget, vagy a szabad nyilvános prostitutiót vagy a zárt internált prostitutiót — engedélyezzük. E nagy és korántsem befejezett, lezárt kérdést itt e helyen én megoldani nem akarom, nem is tudnám; de rámutatok, hogy majd beigazoljam, mily keves gondot okozott és okoz ez — sajnos — hatóságainknak eddig.

Mi nálunk, mint sajnos sok más kérdésben is, a könnyebb végét fogták a do-

lognak és fölösleges tépelődés helyett mindkét fajtát türik annak minden elfajulásával. Vannak nyilvános házaink, de van szabadon házaló prostitúciók is.

Ki törődik nálunk azzal, hogy akár fényes nappal a nyílt, sőt legfrequentáltabb utcákon s sokszor valósággal gyermekkorban leledzők is felkínálják magukat. Hát a tiltott, rejtett prostitúció nem-e valósággal itt ül városunkban orgiáit. Hiszen ha csak a concurrentia nem juttatja néha-néha feltűnő nyíltsággal a rendőrség tudtára egy-egy (Maisons de passe) titkos berendezett tanyát: a mi rendőrségünk stb, azokról tudomást sem vesz.

A modern, sőt legmodernebb irány legfőbb törekvése csak az ily foglalkozásu egyedek lehető szigorú felügyelet és gyakori vizsgálat alatt való tartása lehet, már pedig ez is csupán egyik vagy másik rendszer mellett lehetséges, de ha minden rendjétmódját törjük úgy nolens volens módot és alkalmat szolgáltatunk ama felügyelet és vizsgálat kijátszására. Akármely rendszer mellett döntünk is, szükséges, elengedhetetlen valamennyi ily foglalkozásban élő személynek bárczával ellátása, időszaki vizsgálatra kötelezése és az ily vizsgálatoknak lehető gyakran egy és ugyanazon nem felváltott orvos vagy orvosok által végeztetése. Szükséges szigorú lajstrom készítése és annak minden adott alkalommal kiegészítése és revidálása, úgy hogy irgalom nélkül felveendő az ily fekete könyvbe mindenki, a kit ily minőségben tetten ér a rendőrség vagy más hatósági közegek.

Mindezeket ama sajnálatos tapasztalataim mondhatják velem, melyeket én és gondolom mások is szereztek egyes igen fertelmes és messze kiható ragályos kórok nagymérvű elterjedéséből városunkban.

A másik igen elszomorító jelenség közérkölciségünk súlyedésének az iszakosság, különösen a pálinka mértéktelen, testet-lelket sorvasztó, bénító fogyasztása.

A mértéktelen ivás korlátozására a társadalomnak is közre kell működni; de vannak igen lényeges döntő teendői a törvényhatóságoknak. Így én javasolnék szigorú helyhatósági intézkedést arra nézve, hogy a pálinkát és egyéb szeszes italokat mérők szigorúan büntetessenek, ha részeg embereknek tovább is italt szolgáltatnak, nemkülönben, ha nőknek és zsenge koru gyermekeknek, ifjaknak szolgálnak.

Szabály rendelet eszközözendő ki a kormánytól, mely az ily üzleteknek vásári és ünnepnapkor legalább a tempomi idő alatt zárva tartását eirendeli. Szigorúan büntetendő a részeg fővel elkövetett kihágás és nem mint eddig enyhítő körülménynek veendő.

Ugyancsak ezzel kapcsolatosan szigorú rendszabály alkotandó a trágár beszédek, Isten káromlás stb. ellen, mert valóban elszégyenítő, arcz piritó mit ez irányban a legnépesebb, leglátogatottabb nyilvános helyeken is népünk produkál.

A rendőrség az ily helyhatósági rendeletekről kioktatva bizonyára igyekezni fog és igyekezze is rövid uton érzékeny példákat statuálni és meg lehetünk győződve, hogy mihamarabb szép eredményét fogjuk látni, Bizonyára szebbet és többet, mintha száz még oly ekes rigmusokban vetjük papírosra elítélő véleményeink e tárgyban, mert hiszen akik ezeket olvassák, anélkül sem vétének a józtlás ellen oly módon.

Végül a vallásos érzés és könyörületesség ápolása volna még hátra, de hiszen az első jó kezekben van egyházaink derék és buzgó lelkeszi karának, — az

utóbbi pedig páratlanul buzgó és odaadó jó-tékonyági intézményeinknél: ezekhez nem vagyok illetékes és nem tartom szükségesnek hozza szólni. Teljesítették eddig és te je-íteni fogják ezután is, sőt — ha szabad jósolnom — a fenti intézkedéseket méltányolva bizonyára ők is fokozottabb tevékenységet fognak kifejteni e nemes, szép, üdvös cél lehető elérésére.

Burger Péter dr.

Emlékfát Kossuthnak.

Felhívás a magyar nemzethez!

Ez év őszen ül a magyar nemzet legnagyobb fiának, aki atyjává lön, Kossuth Lajosnak születése századik évfordulóját. Tulzott szolgáléküség, meghunyászkodó oportunizmus gátat vetett annak, hogy e nevezetes napon szobor hirdesse a nemzet halálját. Most Kossuth Ferencz védnöksége alatt Flóris Aron dr. fővárosi tanár elnöklésével, országos Kossuth emlék gyümölcsfa-ültető bizottság alakult, amely együtt a becsületes, hálás magyar néppel jóvá akarja tenni, amit a vezető emberek vétettek a nemzet ellen. Lelkes felhívást tesz most közzé ez a bizottság, amelyben Kossuth emlékfák ültetésére hívja föl a nemzetet. A szép felhívásból, — melynek országszerte visszhangja fog támadni, — adjuk a következő részt:

„Azt kívánják és arra kérjük a magyart, hogy a nagy nap emlékeztére az év őszen szerte a hazában Kossuth emlék-gyümölcsfákat ültessenek; alakuljon meg a legkisebb községben is Kossuth emlék-gyümölcsfa ültető albizottság. Járjon elől jó példával a lelkész, a tanító, a jegyző, a község egész művelt népe. Minden magyar, a Kárpátoktól az Adriáig kinek az isten, ha csak egy talpalatnyi földet is adott, ültessen udvarába, kertjébe, háza elé, határák helyett földjének minden szögletébe Kossuth emlék-gyümölcsfát... a dus lomb között pirosló gyümölcs hirdesse a késő unokák előtt Kossuth Lajos soha el nem múló dicsőségének örök fényét, ragyogását. Hirdesse előttünk apáink hódolatát. Pillantsanak az emlékfára, gondoljanak a szabadságért viott véres küzdelmekre, erősödjék keblükben a hazaszeretet, miként a Kossuth gyümölcsfa évről-évre erősödik. Minden magyar szentelje meg az ő haza földjét Kossuth gyümölcsfával. Emlékoszlopot állít ezzel otthonában századokra a buzgó hazaszeretnek!

NAPI HIREK.

Adományok a debreczeni Kossuth-szoborra.

Tóth Béla úrtól, a debreczeni Kossuth szobor bizottság pénztárosától a következő levelet és alább közölt kimutatást vettük: Tekintetes Szerkesztő ur!

Szilágyi Bálint ügyvéd úrtól, az ide mellékelt gyűjtőív szerint, 57 (ötvenhét koronát) vettem át tegnap a Kossuth szobor alapjára. Midőn e kimutatást b. lapjában közzétenni tisztelettel kérem, egyuttal a t. adakozóknak a Kossuth szobor bizottság nevében is, őszinte köszönetemet nyilvánítom. Debreczen, 1902. június 17. kiváló tisztelettel Tóth Béla a Kossuth-szobor bizottság pénztárosa.

Az adományozókra és adományokra vonatkozó kimutatás pedig így hangzik:

Debreczen szab. kir városban felállítandó **Kossuth szobor alaphoz** a néhai **Péter Pál** volt jönevű vendéglős, ritka derék és becsületes embertárs ravatalára szánt **koszoru megváltása** címén kegyeletes adakozásaikkal járultak: Komlóssy M. 2 kor., N. N. 1 k., Nagy Lajos 2 k., N. N. 1 kor., Schlosser Sandor 2 k., Gaszner Kalmán 1 k., N. N., Nagy István, Gaszner Géza, dr. Tervey Tamás, Jeney Sándor, Szilágyi Balint, Rigó Alfonz, Szentessy Ferencz, Parti Ferencz, Jablonczay, Berkó János, Morvai Sötér, rublig Ernő, Dalmi László, Tóth Kálmán, Bartha Kálmán, Lukacs Vilmos, Dankó Béla, Hajdu Gyula, Mayer Jenő, dr. Derékassy 2—2 kor., Ganovszky I. 1 kor, Szikszay 3 kor, Sz. M. 1 kor. Nagy Gyula 1 kor. Összesen 57 korona.

Hazafias előismeréssel közöljük a levelet és a kimutatást. Mintegy vigaszképen hat, hogy a néhai Péter Pál derék és hazafias vendéglősünk emlékéhez fűződik ez a szép adomány. E koszoru megváltást nem is lehetett volna szebb czelra adni, mint a Kossuth apánk szobrára, amely a magyar testvéri szeretetnek is örök emlékoszlopa lesz.

A polgárság megteszi és megtette a kötelességét mindig. Csak a hatóság szégyenletesen közönyös és aluszékony, mindig midőn a Kossuth Lajos szobrának a felállítására fordul a szó. Talán ideje is volna őket felebreszteni?

A nemzetiségi képviselők és a lovagiaskodás.

A képviselőház tudvalevőleg meglehetősen izgalom és szenvedelmes hangulat közepette tárgyalta Pavlovics Ljubomir nemzetiségi képviselő esetét, aki védetlen gyerekekkel érezette tomboló gyűlöletét a magyar gondolat ellen. Egymást érték Pavlovics ellen a súlyosnál-súlyosabb kifejezések, amelyeket a súlyosan megbántott hazafias érület hozott ki a képviselőkből. Olay Lajos oda kiáltott feléje:

— A gazember! Ki kell pofozni az olyan gazembereket, amilyenek Lurtz meg Pavlovics!

Ivánka Oszkár kiment a padsor elé és oda szólt Pavlovics felé:

— És az ilyen szemtelen még ide mer tolokodni!

Az általános vélekedés az volt, hogy Pavlovics e sértésekért lovagias uton fog elégtételt keresni. Azonban nem tette, még pedig értesülésünk szerint azért, mert az összes nemzetiségi képviselők, tehát szászok, szerbek és tótok megegyeztek, hogy a legsúlyosabb inzu tusokért is, a lovagias elégtétel-kere és módjához nem fognak folyamodni.

Kerekpáros verseny.

A depr. polgári kerékpáros egyesület vasárnapi versenye iránt igen nagy az érdeklődés; hisszük, hogy mint az előző években, úgy most is fényesen fog sikerülni. Eddig 15 versenyző jelentkezett, kik a versenydíjakért és a dicsőségért fognak küzdeni. A verseny 3 órakor fog kezdődni. A nevezések Fridvalszky Rezső titkárhoz küldendők be és pedig zárt borítékban.

Még nincs béke Transwaalban.

Az angol király koronázási ünnepélyének legjobb sikere kétségtelenül a burokkal kötött béke volna. Igek ám, de a béke tulajdonképpen még ma sincsen meg. Ezt onnan következtetjük, hogy a megadás legvégső határidejét július hó 10-ére tűzte ki az angol kormány. Tehát még igen sok bur csapat nem adta meg magát, hanem tovább folytatják a harcot, amihez kétségtelenül joguk is van. Klapka György sem tette le a fegyvert, mikor Görgey 1849. augusztus 13-án feladta a harcot, hanem még hónapokig tartotta magát Komáromban, sőt egyes fegyveres honvédsapatok még 1850. tavaszán is bujdokoltak az országban. Így lesz ez Transwaalban is. Az angol sajtónak tehát kár olyan nagyon büszkélkedni a békével, mert még több ezer bur áll fegyverben ma is és — tekintve a délafrikai viszonyokat — nem lehetetlen, hogy még hosszú ideig küzdhetnek a szabad-águkért. Nehány het mulva nagy meglepetésekről fog értesülni a világ, a mikor a most még titkolt események nyilvánosságra kerülnek, így jövendeli ezt a szegedi független Közvélemény.

Damjanich tábornok

életnagyságu meliszobrárt vasárnap leplezték le a budapesti Damjanich-asztaltársaság helyiségében. Megdöbbenő hősmartirunk ezen ünnepe alkalmából egy epizódot elevenítettünk fel, melynek Damjanich és Haynau a szereplői. A nagy Damjanich, még mint osztrák kapitány 1848. nyarán Haynau tábornokkal és Pethő Ferencz főhadnaggyal állt a temesvári vár kapujában. A városban hazafias ünneplés volt és zászlós éneklő menet haladt el a szemlélők előtt. Haynau mérgében így szólt: „Csak én rá bíznék, majd elbánnék én a bagázsszal, közvényük lövetnék. Bolondok!” Damjanich visszafordult és ezt mondá: „Es ezt egy magyar ember előtt mondja brigadéros ur?” Haynau ajkára harapott és semmit sem felelt. A három alak közül aztán Damjanich a szabadságharc felistene lett, kit Haynau kötére ítelt. Pethő Ferenczet pedig Olaszországba expedáltak, honnét hasztalan törekedett haza a magyar szabadság védelmére. E kis epizód, mely oly jellemző a nagy Damjanichra, özvegy Ludvigné, egy most. Szeniceen köztisztelőben élő urhölgy (a férje is ott küzdött a honvédekkel) beszélte el, mint a ki azt unokabátyjától, Pethő Ferencztől hallotta.

A gázgyár és a tanács.

A világitási bizottságnak a város világitási vállalatának mult évi üzleti eredményéről szóló jelentését, melyet tegnapi lapunkban ösmertettünk, ma délelőtt terjesztette a tanács elé Körner Adolf tanácsnok. A tanács a jelentést, mielőtt határozatot hozna, javaslatként végezt kiadja a jog. és p. ü. bizottságnak.

A Kossuth-utcai bérkocsi állomás

betonnal van burkolva. Ez azonban nem célszerű burkolat; mert folyton romlik s egészségtelen is. A főmérnök jelentést tett erről a tanácsnak és egyidejűleg javasolja, hogy ez a Kossuth-utca elején levő bérkocsi állomás is kettős asphalt burkolattal láttassék el. A burkolat elkészítése 1450 koronába kerül. A tanács mielőtt határozna, megbízta Roncsik Lajos főszámvevőt, mondjon véleményt, van-e miből fedezni az erre a célra szükséges költséget.

Esküvő.

Varga Kálmán dr. a debreczeni ügyvédi kar legfiatalabb tagja tegnap d. u. esküdött örök hűséget Sámy Viola kisasszonynak, Sámi Béla bizt. intézeti főtisztviselő kedves leányának.

A Vilmos huszárok czéllövészete.

A Sárkúti tanyánál levő katonai nagy-távolsági és harcszerű lőtérén folyó évi június hó huszadikán a helybeli cs. és kir. 7. huszár ezred harcszerű czéllövészetet tart. A czéllövészet a fentebb jelzett napon reggel 7 órakor kezdődik és déli 12 órakor végződik. Minthogy a czéllövészet megközelítése életveszélyes, az érdekelt közönség az óvintézkedések megtételére a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya által ez uton is felhivatik.

A bööi székelyek temploma.

Már megemlékeztünk a székelyföldi, bööi községi kis református egyház két küldöttjéről, az öreg Nagy Lázár és Iszlai Elek székely református testvéreinkről, a kik a miniszter engedélyével kis egyházuk felépítésére gyűjtenek az országban. Ez a kis egyházköztség, noha száz főnél alig áll többől, papot is tart fent és most rombadölt kis templomát akarja felépíteni, mely mentsvára a magyarságnak a sokfelől ostromolt székely részeken. Ez a kis egyház, mely hitéhez, fájához erősen ragaszkodik, érdemes a hittestvérek, sőt felekezet különbség nélkül a javakban dusabb alföldi testvérek támogatására. Szeretettel és bizodalmasan ajánljuk ügyüket a debreczeni és vidéki magyarság pártfogásába. Már két napon gyűjtöttek Debreczenben, de nem mondhatni, hogy ez a kálvinista Róma nevezéséhez, hirtvéhez méltó lett volna, sok helyen még ki is utasították szegényeket. Pedig ők nem követelődnek, csak szépen kérnek fel mindenkit és ha valaki nem akar a templomjokra adakozni, szólnélkül tovább mennek. Az egyházukért cselekszik ezt a fáradságos és kellemetlen vándorutat, e miatt a magok otthon való munkájokat mellőzték el. Nem tudjuk, hogy hasonló körülmények között, a mi alföldi testvéreink vállalkoznának-e hasonlóra... Ezeket azért mondtuk el, mert Boczkó Sámuel főkapitány nagyon méltányosan és nyeliesen újabb két napot engedélyezett a két bööi református székelynek, hogy Debreczenben gyűjthesenek; tehát ez idő alatt a debreczeniek kimutathatják jóindulatukat a szegény székelytestvérek iránt. Ismételtén ajánljuk őket és ügyüket a közönség jóindulatába.

A vasuti állomás patotája

nemsokára megnyílik és e díszes, e méltóságos épület csoport át lesz adva a forgalomnak. Ugyanis a következőről értesülünk: A debreczeni felvételi épületet már július hó 1-én átadják a forgalomnak, amennyiben nem várják be az elkészve megrendelt világitó testeket, hanem ideiglenesen a gázgyár fogja használati díj fejében fölszerelni a díszes épületet s a mai napon fogtak hozzá a világitási berendezéshez. Thiessen H. és fia cég pedig szombaton fejezi be a festési munkálatokat.

A lelenczház és a miniszter.

A Debreczenben létesítendő lelenczház ügye mindközözelebb ér a megvalósuláshoz. Komlóssy Arthur főjegyző, ki a város képviselőjében vasárnap óta a közigazgatási anketen a fővárosban időzött, tegnap Puky Gyula főispánnal egyetemben értekezletre volt hiva a lelenczház ügyében Széll Ignác államtitkárhoz. Komlóssy Arthur ma tett jelentést a tanácsnak az értekezletről. Az államtitkár szeretné, ha a lelenczház mielőbb létesülne s evégből szombatra újabb tanácskozást hívott egybe a miniszteriumba, hogy részletesen ösmerje meg a Debreczenben létesítendő lelenczház tervét s kívánatosnak tartaná, ha erre az értekezletre a szakferens is elmenne. A tanács a maga kebeléből az értekezletre elküldi Aczél Géza főmérnököt, Szabó Kálmán jegyzőt, a lelenczház előadóóját. Az egyesületet az értekezleten Kenézy Gyula dr. képviseli.

Munkaszünet az adóhivatalban.

Némelyik busmagyar bizonyára nem banná, ha egész esztendőre becsuknák az adóhivatalt, vagy ha egyenest tüzre raknák az adóprést, de nem erről van szó, a valóság az, hogy nagy takarítás miatt két napig szünetel a munka az adóhivatalban, a mire vonatkozólag a következő értesítést vettük: A városi adóügyosztály összes helyiségében f. hó 20 és 21. napjain a helyiségek takarítása miatt a munka szünetelni fog. Debreczen, 902. Junius 18. A városi adóügyosztály.

Évzáró ünnepély az izraelita iskolában.

Beküldetett: a helybeli izr. iskolában egészen héten át folytak az évzáró vizsgálatok és mint értesülünk igen szép sikerrel. Pénteken d. e. 9 órakor a Deák Ferencz téri nagytemplomban lesz az évzáró ünnepély, melynek programja a következő: 1. Mátova ima, énekel a templom kar. 2. Hymnust énekelik az iskola növendékei. 3. Évzáró beszéd, mondja Krausz V. Jutalmak kiosztása, 5. Szózat énekelik az iskolai növendékei. Ezen évzáró ünnepélyre az iskolaszék ez uton is meghívja a t. cz. szülőket és a tanügy barátjait.

A csendőrség és a lovasrendőrök.

Ösmeretes, hogy a város külterületén most már nem a rendőrség, hanem a csendőrség végzi a közbiztonsági szolgálatokat. A csendőrség behozatala magával vonta azt, hogy több lovasrendőrt, kik addig a külsőségeken teljesítették a szolgálatot, el kellett bocsájtani. Ezek között van kettő: P a r t i Gábor és P a p p Sándor, kik nyugdíj jogosultsággal bírnak. Ezeket a szolgálatból elbocsájtva nyugdíjt kellene nekik adni, pedig munkabíró, életerős emberek. A nyugdíjbi-zettségek is ezen a véleményen van s azt javasolta a tanácsnak, hogy ne bocsássák el őket a szolgálatból, hanem mint napdíjas városi hajdukat alkalmazzák. annál inkább, mert ez esetben a nyugdíjpenztár évenként mintegy 400 koronát takarít meg. A tanács ma tartott ülésén elfogadta a nyugdíjbi-zettségek előterjesztését.

Ellenzéki hangok a tanácsban.

A Degenfeld gróf néhai főispánsága idejében ki merészelt volna ilyesmit mondani, mint a mi itt van leírva. Ugyanis jeleztek már, hogy a közoktatásügyi miniszter köszönetet mondott a tanácsnak, amiért az erdön ingyen területet engedett a gyermekjátékszótér céljaira. Ugyanekkor a miniszter arra is felkérte a tanácsot, hogy most már gondoskodjék a gyermekjátékszótér berendezéséről is. A tanács ma foglalkozott a miniszter leiratával s a miniszter felhívására azzal felel, hogy miután a játékszótér berendezése 12000 koronába kerülne, azt nem teljesíti annál inkább, mert az egyházközség már szavazott is meg erre a célra bizonyos összeget s a város már hozott áldozatot akkor, mikor a területet átengedte. Egyidejűleg azt is értésére adja a miniszternek, hogy a kijelölt területen csak annyi fát enged kivágnani, amennyi éppen szükséges nem pedig 440 darabot, amennyit kiszemeltek.

Selyemtenyésztő intézet Debreczenben.

Nem rég járt városunkban aszégyszárdi selyemtenyésztő intézet igazgatója s a miniszterium kiküldötte, hogy városunkban selyemtenyésztő intézetet létesítsenek s ezzel szegény családoknak biztos keretforrást s megélhetési módot nyújtsanak. A selyemtenyésztés fáradhatatlan s önzetlen, lelkes munkása Bezerédj miniszteri tanácsos, országos selyemtenyésztési felügyelő annak idején táviratban kéri te a várost, hogy a kiküldötteket támogassa. A városi tanács és a legmesszebb menő segítséget nyújtotta a kiküldötteknek s az eredmény meg is van. A selyemtenyésztő intézet létesült s már működik is. A régi kertészeti egyesület tágas pavillonját rendezték be erre a célra s Szegszárdról ideküldött két oktató felügyelő mellett jelenleg már is 90 család foglalkozik ezzel a hasznos iparral. Bezerédj min. tanácsos most megkereste a várost, hogy most közeledik a gubák beváltásának ideje, a város rendeljen ki a telepre egy bizalmi férfit kinek az lesz a hivatása, hogy az állammal szemben a tenyésztők érdekeit képviselje és megvédje. A tanács mai ülésén tárgyalták Bezerédj leiratát s a tanács megbizta Simonffy Imre polgármestert és Király Gyula tanácsnokot, hogy erre a bizalmi állásra alkalmas egyént szemeljenek ki s midőn ez megtörtént tegyenek erről jelenlést a selyemtenyésztési felügyelőségnek.

A bosnyák mozgalom áldozata.

A Független Magyarország írja: Élete delén menekült ma a halálba egy bosnyák származású közönségseregbeli százados, mert kiderült róla, hogy elnyomott nemzete érdekében faradozott. Tudta, hogy ezt az osztrák katonai szellem nem fogja megbocsátani. A szegény és megalázás helyett inkább önként

választotta a halált. Magas, delitermetű elegáns úriember szállott meg tegnap a Páris fogadóban. Polgári ruhát viselt ugyan, de azért rögtön meglátszott rajta, hogy katonatiszt. Persic-Rochus effendi, első osztályú százados az 5. sz. vartüzérezredben volt a vendég. A portás a második emeleten nyitott számára szobát. Az idegen, aki Konstantinápolyból érkezett a keleti expressvonaton Budapestre, átöltözött és azután rögtön érintkezésbe lépett a bosnyákok b. pesti bizottságával, mely szintén a Páris-fogadóban székelt. Egész délután és az éjszaka nagy részében együtt volt a bosnyákokkal és csak hajnal felé tért ismét szobájába. Azóta nem mutatkozott többé. Ma délután négy óra felé aztán a fogadó személyzetének fölült, hogy a százados még mindig nem hagyta el szobáját. Rosszat sejtve bekopogtattak, azonban választ nem kaptak. Ez még jobban megerősítette gyanújukat és lakatot hivatva betörték az ajtót. A szoba közepén nagy vértócsában állott fejjel, holtan találták Persic-Rochus effendit. Mellette feküdt a tisztiforgopisztoly, a melyből jobb háltartékába röptette a gyilkos golyót. A megrémült emberek rögtön a térparancsnokságot és a rendőrséget értesítették az öngyilkosságról. Csakhamar megjelent a helyszínen a központi ügyeletes rendőrtisztviselő és a térparancsnokságtól egy hadbíró-százados, akik aztán jegyzőkönyvet vettek föl az esetről. A hadbíró-százados az öngyilkos összes irmányait és csomagjait lefoglalta és a fogadó személyzetének szigorúan meghagyta, hogy a dolgot a legnagyobb titokban tartsák. Ezt a kivánságot a rendőrség is teljesítette és az e-tről mindennemű felvilágosítást megtagadott. Még a holttestet is csak este 10 óra után vitték ki a Hungária uti XVI. helyőrségi kórház halottsházába, csak hogy a feltűnést elkerüljék. Ennek a rendkívüli titkolódásnak pedig az volt az oka, hogy az öngyilkos tüzérszázados politikai dolgok miatt menekült a halálba. Persic Rochus effendi vagyos bosnyák földbirtokos családból származott. A boszniai hadjárat után atya, a ki osztrákbarát volt, a katonai reánskolába adta őt és így lett belőle tüzertiszt. A Cattaróban állomásozó 5. számú vartüzérezredben szolgált és mar elsőosztályú századosig vitte. A Kálly fele regíme azonban a bosnyákok között nagy elkeseredést keltett. A százados atya is az elégtelenség sorába állott és ezért három év előtt a bosnyák akirály egy kegyetlen rendelete értelmében emigrálni volt kénytelen. Ez az a rendelet, a mely ellen azóta is hasztalan küzdenek a bosnyákok. Persic-Rochus effendi családja tehát Konstantinápolyban telepedett le és atya az ottani bosnyák bizottságnak lett egyik kiváló tagja. De érintkezésben volt ezekkel a Konstantinápolyban, Budapestben és Párisban székelő bizottságokkal a százados is. Atya házában gyakran találkozott az elégtelenségekkel és lassankint az ő szívébe is beoltották a nemzeti aspirációkat. Konstantinápolyban élő családját évenként meg szokta látogatni és ez előtt három héttel is odautazott szabadságra. Mialatt ő Konstantinápolyban volt, a cattarói ezredparancsnokság tudomást szerzett arról, hogy a százados a békéltetkedőkkel érintkezik. A ezredparancsnokság eme fölfedezését azonban nem sokára a budapesti bosnyák bizottság is megtudja. — Tegnap délután aztán, amikor Persic Rochus effendi Budapestre érkezett — és a Páris fogadóba szállt, megtudta, hogy az ezredparancsnoksága feljelentést tett ellene a hadügyminiszternél. A százados tudta, hogy mi vár rá és inkább a halálba menekült. A feltűnést keltő öngyilkosságot ezért titkolják a hatóságok.

Hírek a nagyvilágból.

— **A Zdenko kadét esete** czímen tegnapi számunkban már megírtuk Putheány Zdenkó báró keszthelyi honvédszázad tiszthelyettes tragédiáját. Egy újabb tudósítás hírül adja, hogy Putheáynak megtalálták egy levelét, melyben azt írja, hogy szerelem és adósság miatt öngyilkosságot fog elkövetni. Putheány holttestét elszállították Kecskemétre a családi sírboltba. — **Cronje tábornok Délafrikában.** Cronje bur. tábornokot Szent-Ilona szigetéről titokban Vereenigingbe vitték, ahol közreműködött a béke megkötése érdekében. — **Akik 36 vasuti kocsi gázolt el.** A vasuti szerencsétlenségek kronikájában párját ritkító eset történt tegnapra virradó éjjel Szent-Ivánon. Egy vasuti örön harminczhat vasuti kocsi ment keresztül s kisebb zuzódáson kívül nem történt semmi baja. Hétfőn éjjel a Budapestről Győrbe érkező 46. számú tehervonathoz Lengyel István volt kirendelve Szent-Ivánon váltóörnek. A vonat már az öröház közelében volt, mikor Lengyel kiment a sínt váltani. Amíg a sínpar között dolgozott, a vonat már beérkezett, földöntötte Lengyelt s mind a 36 kocsi átment rajta. Oly szerencsésen esett a kétsínközé, hogycsak a fején szenvedett kisebb zuzódást, másbaján nem történt. Sebét az állomásfőnök kötözte be, a míg orvos érkezett. Néhány nap múlva az elgázolásnak nyoma sem lesz Lengyelen. —

Távirat.

A „Debreczen” eredeti távirata.

A képviselőház ma tartott ülésén a népfelkelő javaslatnál felszólalt **Bakonyi Samu** városunk II. ker. szeretett képviselője.

Bakonyi kifejtette, hogy volt idő, midőn a magyar nemzet nem ilyen fegyverekkel szállt sikra. (Tetszés, lelkese des a baloldalon.) Nem tudom megisméllődhetik ez a kormány mai politikája következtében. Annyi azonban tény, hogy a tegyverek terhe alatt feljajdulnak.

A népfelkelőket lassan második póttartalékosokká fejlesztik. (Ugy van!) Tiltakozik ez ellen pártja nevében. Mire kell ez a rengeteg költség? Fejérváry azt mondotta egyszer, már inkább kérne ezer milliót ekére mint egy milliót fegyverre.

Fejérváry miniszter: Fentartok, de ezt is muszály, mert az ellenség ellen nem mehetünk ekével.

Rátkay László: Ellenségünk az osztrák!

Bakonyi: Tudom, hogy muszáj, de nem az ország érdeke parancsolja ezt.

Fejérváry Géza: De igen!

Bakonyi Samu: Nem! Parancsolja az a kapcsolat, melynek fentartása a miniszter ur előtt a legfőbb muszáj. (Tetszés)

Bakonyi beszédét, mikor e táviratot d. u. fél két órakor vettük, még folytatta s mint tudósílnok jelenti, beszéde további folyama alatt is megújult e tetszés.

Debreczenbe jött meghalni.

Tegnap délután ismét öngyilkosság történt városunkban az egyik debreczeni vendéglőben. Kail Géza ungmegyei, deregnyői fogyasztási szövetkezeti tisztviselő föbelötte magát és meghalt. Két nap előtt érkezett Debreczenbe és egy kis vendéglőben szállt meg. Fülöp rendőrbiztossal találkozott ott s bor mellett elpanaszolták egymás baját. Ő is elmondta, hogy szabálytalanságot követett el, amiért el kellett hagyni hivatalát. Tegnap miután megebédelt, szobájába ment és föbelötte magát. Levelet írt a rendőrségnek — menyasszonyának és özvegy édes anyjának — czimezve. — Hozzártartozóitól érzékenyen bucsuzik a levélben. Holttestét a kórházba szállították s hozzátartozóit pedig táviratban értesítették az öngyilkosságról.

Barnum gyásza.

A múlt esztendőben, mikor Barnum és Bailey óriási czirkusza mihozzánk is elhozta csoda ügyességű akrobatáit és még csodálatosabb ritkaságait, nálunk is sok bámuloja akadt a Friczi nevű elefántnak, mely nagyságával erősen kivált társai közül. Ez az állatkolosszus, mely kevés híján két és háromnegyed méter magasra nőtt, nines többé. Tours-ban erőszakos halálnak esett áldozatul, még pedig úgy, hogy a gazdái végeztették ki. Barnum és Bailey ugyanis mostanában Tours-ban produkálták állatseregletüket és onnan Saumurba akartak utazni. Mikor azonban a pályaudvarhoz vezették az állatokat, a nagy elefánt hirtelen dühbe jött és garázdálkozni kezdett. Fakat tépdessett ki a földből, nekirohant az embereknek és semmi kép sem tudták lecsen esíteni. Végre is erős drótkötelet vetettek a nyakába és addig hurkolták, míg nem kimult. Még csak 48 éves volt és az értéke 100.000 frankot tett. Most kitömik és a toursi muzeumban helyezik el. Barnumék pedig kereshetnek egy új példányt.

Nyiregyházi kivándorló halála Amerikában.

Az amerikai Magyar Hirmondó-ból olvasunk egy hirt, szomorú hirt egy nyiregyházi magyar testvérünknek Amerikában történt elhalalozásáról. Ezt írja az amerikai laptárs:

Junius 2 ikán teme te el Csutoros Elek ref. lelkész a Szabolcsmegyébe, Nyiregyházára való 25 éves Szakos Andrást, ki május 31-én tifuszban halt el. Egylethez nem tartozott és youngstowni rokonai temették el.

Megnyuzatás elevenen.

Az adókövetés keserves meglepetést és érthető felháborodást keltett országszerte. Különösen az iparosok és kereskedők zúdultak föl az adófelémlés ellen. Tökéletes igazuk is van. A pangás általános, jajgat miatta iparos, kereskedő és az állam úgy akar segíteni rajtuk, hogy az egész vonalon emelni akarja az adót. Hát elevenen meg akarja őket nyuzni az az állam? Különösen a kereskedők felháborodása érthető és ha a kinstár képviselői a hiteltudósító irodáktól kérnének felvilágosítást, majd elmenne a kevéük az adóemeléstől, mert mikor a hitel belagzott, a adóemelésre még gondolni sem szabad. A helyzet pedig ez.

Debreczeni ingatlanok forgalma.

Dezsi Lajos és neje kelemen Rózsa veszik a debreczeni 3519 sztkvben 4088 hrsza foglalt 8 1 négyzet öl Uj kerti szőlőt Klein Jakab és neje Krishaler Gizellától 7800 kor. Deák István és neje Kis Juliána veszik a debreczeni 599 sztkvben 5694 hrsza foglalt 6 hold 1500 négyzet öl ondódi

földet özv. Révész Bálitné Medgyaszay Juliánától 4800 kor. Pető Lajos és neje Kovács Mária veszik a debreczeni 3910 sztkvben 5462 hrsza foglalt 152 négyzet öl Boldogfalvi kertiszőlőből a Bódog Erzsébet és József 3/4 rész illetőségét 3200 kor. Móré Sándor és neje Laboncz Zsászsanna veszik a debreczeni 53 sztkvben 11364 hrsza foglalt 3 hold 675 négyzet öl ujosztású földet Szentpéteri Ferenczné és társától 1900 kor. Veres Mihály és neje Szabó Sára veszik a debreczeni 4313 sztkvben 5234 hrsza foglalt 611 négyzet öl tégláskerti szőlőt e debreczeni első takarékpénztártól 900 kor.

Nyilatkozat.

A szolvai, luhi Erzsébet gyógyvizek antimarialias hatását a tanulmányoztam és mondhatom, hogy ezek fogyasztása mellett hideglelések soha sem fordultak elő. Dr. Skultély Tivadar kórházi igazgató Nagy-Szőlős.

A szolvai ásványviz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Bírósági krónikák.

I.

(A jászberényi pörkölték.)

Érdekes vendégei voltak bpesti VII. ker. járásbírósnak. A jászberényi választás hírhedt két főszereplője Almássy Géza volt főispán gróf Apponyi Albert ellenjelöltje és Török Aladár választási elnök jelent meg itt mint első- és másodrendű alperes, a Verseghy Károly jászberényi vendéglős által ellenök folyamatra tett perben. Almássy Géza kihallgatására volt kitűzve a tárgyalás, aki budapesti lakos, míg maga a per a jászberényi járásbírósnak előtt folyik. A per mint köztudomású, azon indult meg, hogy Verseghy vendéglős által az Almássy párt részére szolgáltatott italok, ételek, szivarok és fuvaros-költségek arát 6675 frt, értékben sem Almássytól, sem Töröktől nem kapta meg. Almássy Törökhöz utasította követeléseivel a vendéglőst, Török pedig Almássyhoz. Verseghy erre mindkettőjüket beperelte.

A járásbíró két kérdésre hallgatta ki Almássy Gézát:

Igaz-e az, hogy a jászberényi választáson pártja szervezésével és vezetésével Török Aladárt bizta meg?

Almássy Géza látható habozás után beismerte, hogy erre megbízást adott Töröknek „politikai tekintetből.”

A második kérdés az volt, hogy igaz-e az, hogy Töröknek korlátlan megbízást adott arra, hogy a pártja szervezésével, vezetésével kapcsolatos kiadásokat megtehesse?

Almássy Géza jegyzeteit szedi elő s úgy felel a kérdésre. Török Aladárnak nem adott korlátlan megbízást. Hogy azonban a kérdésre a helyes választ megadhassa, vissza kell mennie arra az időre, amikor a választási mozgalmak megindultak. Elmondja, hogy a múlt választási kampányban egyáltalán nem akart jelöltséget vállalni, mert tudta jól, hogy ez nagy pénzbe kerül, ő pedig nem akart áldozni. Hozzájött azonban Török Aladár és Almássy László s ezek biztatására mégis elfogadta a jelöltséget. (!) Kikötötte azonban, hogy 15.000 frtnál többet nem fordíthat e célra. Ilyen értelemben utasította Töröket is s egyben határozottan kijelentette neki, hogy az ezen összesen felüli számlákat vagy egyéb kiadásokat semmiesetre sem fogja fedezni.

Almássy Géza további kihallgatását ezután a bíróság beszüntette, miután ugy részéről, mint felperes által kérdőpontok terjesztettek be, melyek attanulmányozást igényelnek. Ezekre nézve újabb határnapot fog kitűzni a bíróság, amikor ismét vendégei lesznek a jászberényi választás szereplői a VII. ker. járásbírósnak.

Ugyanezen ügyben Bánffy Dezső báró hoppmestert is kihallgatják, aki akkortájt a miniszterelnöki székéből volt az ország fő-kortese.

II.

Mérgezéssel vádolt hajdu.

Szabó Imre volt városi hajdut azzal vádolták, hogy feleségét megmérgezte. Az asszonynál gyors orvosi segílyt alkalmaztak s ez mentette meg életét. A kir. ügyészség vád alá helyezte Szabó Imrét. A debreczeni kir. törvényszék, mint esküdtbírósnak két nädig tárgyalta ezt az ügyet s tegnap délután miután a vád beigazolást nem nyert, Bálint Zsigmond kir. ügyész elejtette a vádat és így a törvényszék Szabó Imrét felmentette a gyilkosság vádjától.

III.

Felségsértés egy aradi viczlapban.

Nyiró Géza az aradi kir. törvényszék vizsgálóbírája Meszlényi Antal dr. kir. ügyész indítványára Horváth Károly, a „Füles Bagoly“ szerkesztője ellen királysértés vétsége miatt a vizsgálatot megindította. A királysértő vers és kép a „Füles Bagoly“ legutóbbi számában jelent meg, melyet a vizsgálóbíró ugyancsak a kir. ügyész indítványára, elkoboztatni rendelt. A tegnapi nap folyamán a detektívek az üzletekben és kávéházban levő lapokat elkobozták. Az ügyre vonatkozólag Horváth Károly szerkesztő az alábbi nyilatkozatot tette közre az egyik aradi ujságban:

„A Füles Bagoly“ utóbbi számát a kir. vizsgálóbírósnak konfiskáltatta azon a címen, hogy a Mangráról szóló közleményben felségsértés (???) foglaltatik. Ez képtelenség. Lelkem egész felháborodásával tiltakozom ez ellen. Magyar ember rajong a legalkotmányosabb király szent és sérthetetlen személyéért. Magyar ember nem lehet felségsértő.

Tekintve, hogy értesülésem szerint az absurdum vádat a Mangristak nyújtották be, tisztán áll előttem a helyzet: elakarják terelni Mangráról a közfigyelmet...”

A zsidók száma.

Az Egyenlőség zsidó felekezeti lap érdekes cikkelyt közöl, melyben összehasonlítja a zsidóknak az 1890-iki, és 1900-iki népszámlálásban kimutatott számát. Az eredménynek a lap nem nagyon örvend, mert bár a zsidóság ez évtizedben 725.222-ről, az összes lakosság 4.7 százalékaról 851.378-ra, a lakosság 4.9 százalékára emelkedett, a szaporodást nyilvánvalóan a galíciai és román zsidók bevándorlása okozza, a mit a magyar zsidóságra nézve is károsnak tart.

Husz vármegyében csökkent a zsidóság száma, vagy oly csekély mértékben emelkedett, hogy az inkább hanyatlásnak mondható. Fejérben, Győrben, Komáromban, Tolnában, Zalában, Weszprémben, Bácsbodrognban, Baranyában, Somogyban, Liptóban, Nyitrában, Árvaiban. Trencsénben, Arad és más vármegyében csökkent a zsidóság száma, holott a többi lakosság száma megnövekedett. A zsidók a falvakból a városokba tódulnak, szaporitván a nyomorgó vagyontalanok számát. Ez magyarázza meg

a 66.000 főnyi szaporulatot, melyet a budapesti zsidóság tíz év alatt fölmutathat.

De minden oly megyében, melyben a zsidóság száma stagnál vagy csökken, a városi zsidó lakosság száma erősen, itt-ott ijesztően felszökött. A cikkiró ezt a szövetkezetek hatásának tulajdonítja, holott aligha e fiatal intézmény okozza, hanem inkább az általános pangás, a gazdasági válság, a mit különben ő is felsorol az okok közt.

Legjobban szaporodott Budapestet nem tekintve, a zsidóság Máramaros vármegyében, a hol száma 45.073-ról 56.006-ra emelkedett, Máramaros-Szigeten 4960-ról 6375-re Huszton 1560-ról 1807-re, Nagy Boeskon 786-ról 1054-re, Borsán 1432-ről 1972-re, F. Visón 2056-ról 2499-re, Körösmezőn 1193-ról 1626-ra, utána Pest vármegye következik, melyben 23.792-ről 30.154-re növekedett a zsidóság, a minnek azonban főleg az az oka, hogy Újpesten tíz év alatt megkétszereződött a zsidók száma (jelenleg 7331.)

Aztán ismét az észak keleti megyék vezetnek Bereg vármegyével élükön, melynek zsidósága 24.358-ról 29.052-re emelkedett. Munkács városában 5049-ről 6567-re, Beregszászban 2100-ról 2770-re, Ungvárt 3738-ról 4560-ra emelkedett a zsidók száma a galicziai bevándorlás folytán.

Erősen szaporodott a zsidóság Pozsony, Szeged, Kassa, Nagyvárad, Debreczen, Saattmár-Németi, Arad, Kolozsvár, Temesvár, Nyiregyháza, Deés, Kisvárd, Nagymihály, Sátoralja-Ujhely, Szerencs, Érmihályfalva, Kaposvár, Losonc, Esztergom, Szombathely, Szolnok, Beszterce, Nagy-Szeben, Brassó városokban. A Románia közelében levő megyékben mindenütt szaporodott a zsidóság, legfeltűnőbbben Beszterce-Naszódban, Szolnok-Dobokában, Brassóban, Csikban, Szebenben. Feltűnően csökkent a zsidóság Nyitra vármegyében, melynek lakossága 31.736 el szaporodott, míg a zsidóság itt 2309-el csökkent, Somogy vármegyében 12.002-ről 10969-re csökkent, Tolnában 9410 8427-re, Veszprémben 10.220-ról 9343-ra, Zalaiban 14.820-ról 13.367-re, Bácskában 12.090-ről 10.596-ra.

A cikki a szövetkezetek ellen való harcban, zsidó földmivesek nevelésében és a káros bevándorlás rendezésében látja azt az orvosszert, mely a zsidóságot e válságból kimentheti.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann-Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Mórioz Pál.

Az anyósom most már csipőjére tette a kezét és úgy csatorászott.

— Bezzeg, másként beszélt odaelő Goulden ur is . . . Mikor az a másik a püspököket, érsekeket, bíborosokat ismét kövér javadalmakba iktatgatta, midőn Rheimsben, a szent olaj kannából magával a pápával kenette magát és koronázta magát császárrá, midőn az emigránsokat visszahívta, midőn az előkelő családoknak a kastélyokat, erdőjüket visszaadta; midőn a fejedelmeket, a hercegeket, a bárókat tuczával nevezgette ki . . . Ó, ekkor, gyakran hallottam kegyelmedet, midőn kifakadt, mi csoda utálatos ő es hogy ő elarolja a szabadságot . . . A Bourbonokkal már inkább kibékülte . . . Azok úgy sem próbáltak mást, úgy sem értenek máshoz . . . Csak olyanok, mint a szajkók, melyek mindig egy es ugyan

azt a betanult melódiát füttyülven azt hiszik, hogy az a legszebb melódia a világon! . . . Ellenben őt a forradalom szülte . . . Atyjának néhány tuczat kecskéjénél aligha legelészett többje a korszikai hegyeken. És így ő már gyermekkorától láthatta, mi az egyenlőség, hogy csak a bátor és a hős emelkedik a tömeg felé! Ezeket a vén ezondrákat meg kellene neki vetni, csak az új jogok, az új eszmék védelmére kellett volna vivni a szent háborukat. Hát soha nem beszéltek — fülem hallattára — ezekről, persze titokban, a vén Colinnal, midőn az elfogatástól tartva, a mi kertünkbe huzódtak kissé szabadabban beszélgetni? Nos, tessék mondani, hazug vagyok?

A Goulden apó arca egész megfakult, a tubákos dobozát szórakozottan forgatta az ujai között. Mereven nézett a földre, a lábai elé. Mintha csak álmódzott volna és bizonyos megindulást tükrözött az arcán.

— Igen! Valóban mondottam. Ma is így gondolkozom. Jó emlékező tehetsége van kedves anyóm. Nagyon is való, valami tíz éve Colinnal együtt kénytelenek voltunk rejtezőzni, hogy szabadabban tanácskozhassunk a következők felől. És igaz az is, hogy ugyanazon tétfinak a zsarnoksága kényszerített minket arra, aki közöttünk született, vérünkkel való vér volt, sőt a mi vérünk árán emelkedett a hatalomra . . . De ma más a sor. Ez a lángeszű ember már keserűen tapasztalta, hogy a farkcsóválók miként hagyták őt cserben midőn szerencséje elfordult. Látta és tapasztalta, hogy a fentartó nagy erő a népben van és hogy a nagyszabású szövetkezetekben nincs tartós bizalom, amit arra épített az összeomlott, sőt magát is eltemette. Most hát a jobbik esztét veszi elő, a masiktól megszabadít minket és nekem ez is elég.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.

„MARGIT“ gyógyforrás.

Margitforrástelep (Beregmege.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szén-savas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kiváló hatása a légutak s tüdőhurutos állapotainál, különösen ha a köpet nehezen szakad fel; tüdővészeseknél még akkor is, ha vérköpésük van, a Margitviz megbecsülhetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni töle a gyomor és belek hurutos állapotainál. Főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav az oka a rossz emésztésnek. — A húgysavas sok lerakódását akadályozván, becses szolgálatokat tesz továbbá a hólyag hurutos bántalmainál, a kő és homokképződés eseteiben miért is a budapesti és bécsi egyetem orvosainak, mint az orvosvilág egyéb előkelőségei a legszívesebben használják s előnyt adnak a Margit-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölött.

Mint ivóvíz

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borviz általános kedveltségnek örvend. Főraktár:

Édeskuty L. Budapesten,

es. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz nagykereskedő

Kapható minden gyógyszerárban, főszerkesztésben és vendéglőben.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró“ használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Alkalmazást nyer

szerény fizetéssel irodai munkálatokban némileg jártas fiatal nő és egy 3—4 középosztályt végzett fiatal ember. Irásbeli ajánlatok Falk Armin és Társa kefégyárához czimzendők.

A mai nyomott anyagi viszonyok és folyton tartó járványok közepette nagy megnyugvás: családját egy fénykép csoportban birni. Ennek teljes eszközzésére csupán **a Gondy és Egey czég** terjedelmes műterme a legalkalmasabb. Tekintve, hogy rajta egy személy alig 1 frtba esik, egyúttal a legolcsóbb életbiztosítás.

Eladó részvények. 19

db. b-ujvárosi takarékpénztári részvény eladó. Ulrich J. Első takarékpénztár.

Szépírásu fiatal ember

délutáni alkalmazást nyer dr. Szöllős Dezső ügyvéd irodájában (Hatvan-u. 5) 10 korona havi díjazás mellett.

Püspök fürdő.

Nagyváradtól 7 kilométernyire. Vasut, posta, távirtda és telefon állomás.

Kiváló gyógyhatású hévizek (40 C°). Modern kényelemmel berendezett tükör és kádfürdők, massage, villanyozás, vibratio stb. gyógyeszközök.

Javalva: Izomszusz, idült izületi csusz, köszvény, idegzsabák, neuralgiák, csonttörések és a női ivarszervek betegségei ellen. Üdülőknek kiváló hatása, közep magasságu, klimatikus gyógyhely. Olcsó ellátás. Kiváló konyha. Alla dó térzene. Gyakori mulatságok. Lavon-tennis. Villany világítás.

Évad: október 31-ig.

Fürdő orvos: **dr. Kovács Aladár.**
Fürdőigazgatóság.

CIRCUS Varieté.

35 elsőrangú kül- és belföldi művész és művésznő. Saját zenekar. **Debreczenben, a Széchenyi-u. végén** ma szerdan nagy fényes

előadás

változatos dustartalmu műsorral. — Grand Succes! Elsőrangú művésznő! Miss Róza elegáns salon athlétanő, kinek szerencséje volt Bukarestben Ő Felsége a román királynő előtt művészeté: nagy tetszéssel bemutatni. Azonfelül mint Agyukirálynő is fog fellépni. Brothers Randow kitünu földszinti akrobaták és ugrok.

Pénztárnyitás 7 óraker. — Kezdeté este pont 8 óraker.

Wollner fivérek

vezérigazgatók.

Bővebbet a napi felragaszok.

Nyári ruhák, batistok, zefirek,
 áttört kelmék, picket mellények

tisztítását

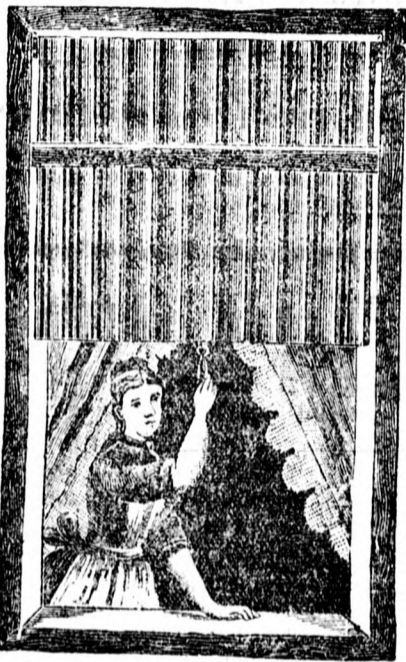
kifogástalanul teljesíti

Hrabéczy Antal

ruhafestő és ve-
 gyészeti tisztító intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

Tartósságáért 10 évig kezeskedem.

Ezen szerkezetet egy 5 éves gyermek is kezelheti.

Célszerűsége, olcsósága, tartóssága és kényelmes-
 ségének fogva felülmúlhatlan. A rudak önműködése
 által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint egy-
 oldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy
 azok elszakítása teljesen ki van zárva. A redőny
 tetszés szerinti magasságban megáll, mindenkor fe-
 szesen és simán gördül le, a mi a szövet tartós-
 ságára nézve igen előnyös.

Az amerikai redőnyrud bármily ablaknál al-
 kalmazható, a rud be- vagy kiakasztása egyszerű
 és egy pernyi idő alatt eszközölhető.

Vidéki megrendelések azonnal teljesítenek.

Teljes tisztelettel

Csonka Dániel

Debreczen, Kossuth utca 25-dik szám alatt.

**Évenkénti előállítás
 39 millió szelencze.**

NESTLÉ-TEJ

gyermekliszt

Teljes táplálék
 csecsemők és gyomorbetegék számára
 legjobb havasi tejet tartalmaz.

Naponkénti tejfogyasztás 184000 liter.

Peronospora ellen legjobb a 2645—1902 k.

Kecskeméti por

600 grammos csomag 24 krajczár.

Gyümölcsfák permetezésére a

Gyantalisztes kecskeméti por

850 grammos csomag 28 kr.

Kontsek Gézánál

DEBRECZEN, Kossuth utca.

Divatos

Női mosó ruhaszövetek,
 Batistok, Zephirek,
 Áttört keimék,
 Sima szines angol vásznak,
 Cosmanosi szintartó,
 Indisch-foulard Savannah,
 Chiné csikos és koczkás vásznak:

m é t e r e 27 krajczár és 32 krajczár.

Szerb és Csalány vásznak

15 krtól 22 krig.

Turista ingek nagy választékban

Szabó Lajos fia czégnél

Debreczen, Rózsátér.

Hirdetmény.

A Balmazújváros község határá-
 ban fekvő önálló vadászterületet nem
 képező birtokokat illető vadászati jog
 — mintegy 6015 kat. hold területű
 az 1902. év aug. 1-től kezdődő 6 év-
 re a Balmazújváros község házá-
 nál f. jul. 7-én d. e. 10 órakor tartandó
 nyilvános árverésen haszonbérbe ada-
 tik. Az árverési feltételek a jegyzői
 irodában megtekinthetők.

Balmazújváros, 1902. jun. 16.

Kovács Ferencz

h. főjegyző.

Győrfi István

főbíró.

Tavaszi és nyári idény

1900.

Valódi brünni szövetek.

Egy szelvény 3,10 mt. frt 2,75, 3,70, 4,80 jó } valódi
 hosszu, tetjes uri öl. „ 6.-, és 6,90 jobb } brünni
 tönny (kabát, nadrág, „ 7,75 finom } szövetek
 mellény) ad ára csak „ 6,65 finomabb }
 „ 10.- legfinomabb }
 Egy szelvény fekete szalon öltönyhöz 10 frt. valamint felül
 szöveteket, turista lódeneket, legfinomabb kangarnokat stb.
 küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásától jól ismert
 posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintához szállításért jótállás. A
 magánfelek előnyei tetemesek, szövetet közvetlenül fenti
 czegetől a gyárhelyiségből rendelni

SZABADOS és ROSSI

vizvezeték és világítási
 vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vizvezetékek
CLOSETEK

és csatornázások,

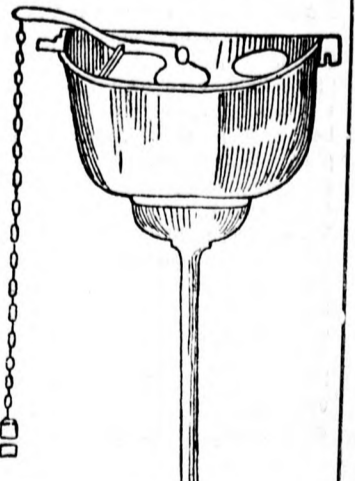
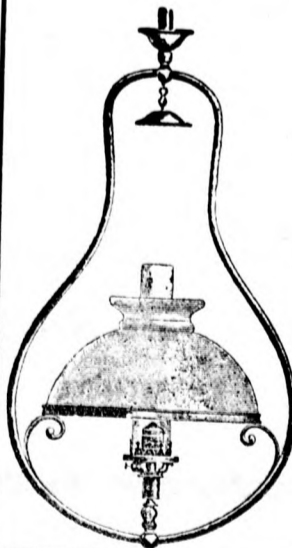
SZIVATTYUK

Fürdőberendezések

és Gőzfürdők

stb. berendezésére.

Kőagyagsövek raktáron.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.